

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه الحاق تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری
منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۷۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه الحاق تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری
منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمدبرزگر خسروی

بازبینی و نظارت علمی:

محمدهادی توکل‌پور

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۷۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**لایحه الحاق تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری
منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر**

فهرست مطالب

مقدمه.....	۲
لایحه الحاق تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر.....	۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان.....	۴

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه الحاق تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری
منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۵/۱۵

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۵/۲۵

ماده واحده- تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر به شرح پیوست تصویب و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اسناد تصویب را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی در اجرای ماده (۱۶) و اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده (۱۸) این تشریفات (پروتکل) الزامی است.

تشریفات (پروتکل) آمادگی، واکنش و همکاری منطقه‌ای در مبارزه با سوانح آلودگی نفتی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر

...

ماده ۱۶- حل و فصل اختلافات

هر گونه اختلاف بین طرف‌های متعاقد در ارتباط با اجراء یا تفسیر مفاد این تشریفات (پروتکل)، به موجب ماده (۳۰) کنوانسیون حل و فصل خواهد شد.

...

ماده ۲۱- قید تحدید تعهد

هیچ گونه قید تحدید تعهدی را نمی‌توان برای این تشریفات (پروتکل) در نظر گرفت.

الف - دیدگاه مغایرت

- هر چند در تبصره ماده واحده تأکید شده است که در خصوص داوری و حل و فصل اختلافات (موضوع ماده ۱۶)، اصل ۱۳۹ قانون اساسی باید مراعات گردد، اما در ماده (۲۱) این پروتکل صراحتاً هر گونه تحدید تعهد و حق شرط، نفی شده است. به عبارت دیگر، تبصره ماده واحده که در مجلس تصویب شده است، پیشاپیش از سوی پروتکل الحاقی، بی اعتبار تلقی شده است. بر این اساس، ماده واحده مزبور، مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی است که داوری را در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد، نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی می‌داند.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- از آنجا که این پروتکل، به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر^۱ ملحق می‌شود، و ماده (۳۰) کنوانسیون مزبور^۲، حل و فصل اختلافات را به داوری ارجاع نداده است، بنابراین ماده واحده مزبور، مغایرتی با اصل ۱۳۹ قانون اساسی ندارد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده واحده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۳

مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مصوب ۱۳۸۴/۳/۱۰ مجلس شورای اسلامی.

۲. «ماده ۳۰- حل اختلافات: در صورت بروز اختلاف بین طرف‌های متعاقد در ارتباط با اجرا یا تفسیر مفاد این کنوانسیون، طرف‌های متعاقد از طریق مشاوره، مذاکره یا سایر روش‌های مسالمت‌آمیز به انتخاب خود، برای رفع اختلاف اقدام خواهند کرد.»

۳. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۸۴۸ مورخ ۱۳۹۱/۵/۲۵ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵۰۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir